

**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΕΝΙΑΙΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

ΚΕΙΜΕΝΑ

Κείμενο Ι: Δυστυχισμένοι και απείθαρχοι μαθητές

(1) Ο δυτικός πολιτισμός υπήρξε πιο σύνθετος από τις πρωτόγονες κοινωνίες, ωστόσο δεν του **έλειπαν** τα παραδοσιακά πρότυπα για την ανατροφή των παιδιών. Υπήρχαν κανόνες, όπως «τα παιδιά δεν πρέπει να ακούγονται» και «θα κάνεις αυτό που λέω».

(2) Ωστόσο, η έννοια της δημοκρατίας που ολοένα δυνάμωνε μέσα μας **άλλαξε βαθιά** τον δυτικό πολιτισμό. Η ανθρωπότητα έφτασε στο σημείο να συνειδητοποιήσει ότι οι άνθρωποι έχουν πλαστεί ίσοι. Ήταν η δημοκρατία αυτή που **άλλαξε** ριζικά τον τρόπο ανατροφής των παιδιών, που καθόρισε την ισότητα και την αρχή ότι ο καθένας αποφασίζει για τον εαυτό του.

(3) Αυτή η αλλαγή στην κοινωνική μας δομή δεν γίνεται εύκολα αποδεκτή από τους ενήλικους που αρνούνται να δεχτούν ότι τα παιδιά είναι κοινωνικά ίσα με αυτούς και αυτή η **άρνηση** πηγάζει από την πολιτιστική μας κληρονομιά ότι οι άνθρωποι είναι ανώτεροι σύμφωνα με την ηλικία, το γένος, τη σοφία κ.α. Ισότητα όμως δεν σημαίνει ομοιομορφία, σημαίνει ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν τις ίδιες ανάγκες αξιοπρέπειας και σεβασμού.

(4) Τα παιδιά είναι ιδιαίτερα ευαίσθητα στο κοινωνικό κλίμα. Γρήγορα αντιλήφθηκαν πως έχουν μερίδιο στα ίσα δικαιώματα και δεν ανέχονται την αυταρχική σχέση **κυριαρχίας** και υποταγής. Από την άλλη μεριά, οι γονείς βλέπουν τα παιδιά ίσα με αυτούς και έχουν ελαττώσει τις πιέσεις του τρόπου ανατροφής.

(5) Ακόμα και οι παιδαγωγοί/εκπαιδευτικοί αναγνώρισαν την ανάγκη για δημοκρατικές σχέσεις και έχουν την ειλικρινή επιθυμία να είναι δημοκρατικοί, ωστόσο υπάρχει μια σύγχυση σχετικά με την εφαρμογή των δημοκρατικών αρχών. Για πολύ κόσμο δημοκρατία σημαίνει να κάνεις ό,τι θέλεις. Τα παιδιά έφτασαν στο σημείο να **περιφρονούν** τους περιορισμούς, γιατί φαντάζονται πως έχουν το δικαίωμα να κάνουν ό,τι θέλουν. Αυτό όμως δεν είναι ελευθερία, αλλά ασυδοσία.

(6) Αυτό που πρέπει να διδαχθούν είναι τις αρχές και τους περιορισμούς που είναι **αναγκαία** στην κοινωνική συμβίωση. Οι σωστοί περιορισμοί (όρια) δίνουν αίσθημα ασφάλειας, χωρίς αυτά τα παιδιά να νιώθουν χαμένα. Η αλλαγή θα έρθει, αν κοινωνικά μπορέσουμε να ξεπεράσουμε το αυταρχικό σύστημα που απαιτεί υποταγή και στραφούμε σε αρχές βασισμένες στην ελευθερία και στην **προσωπική** ευθύνη.

(Σοφία-Χριστίνα Αραμπατζή, εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ. Διασκευή)

Κείμενο II: Οι παλιοί συμμαθητές

Εισαγωγικό σημείωμα: Το αυτοβιογραφικό αυτό κείμενο είναι γραμμένο από τον ευρέως αναγνωρισμένο στιχουργό, ποιητή και δημοσιογράφο Λευτέρη Παπαδόπουλο.

Όταν πρωτοπήγα σχολείο, τα παιδιά της Α Δημοτικού μάθαιναν να γράφουν πάνω στην πλάκα, με το κοντύλι. Ήταν όμορφη αυτή η περιπέτεια της πλάκας και του κοντυλιού : έγγραφες και έσβηνες, ώσπου να πετύχεις τα στρογγυλά και καθαρά γράμματα που θα σου εξασφάλιζαν το «εύγε» της δασκάλας. Στην Β΄ Δημοτικού περάσαμε στο χαρτί και στο μολύβι. Στη Δ΄ τάξη, περάσαμε στον κονδυλοφόρο.

Στα πρώτα γυμνασιακά χρόνια δεν είχα δει στιλό μελάνης. Αυτό θα έγινε γύρω στα 1949-50 : ένα κορίτσι εμφανίστηκε σε κάποιο πάρτι, με μια μικρή τσάντα στην οποία είχε ένα στιλό Πάρκερ 51. Το ερωτεύτηκα μόλις το είδα!

Ζήτησα από το κορίτσι να γράψω κάτι σε ένα κομμάτι χαρτί. Έγραψα και ενθουσιάστηκα! Από τότε το όνειρό μου ήταν να αποκτήσω ένα τέτοιο στιλό, ώσπου το 1951 «τα 'φτιαξα» με ένα κορίτσι που μου χάρισε, στη γιορτή μου, ένα στιλό.

Θεέ μου, τι ευτυχία ήταν αυτή! Τι χαρές και πανηγύρια, τι οκτάστιχα και ποιήματα, τι σημειώσεις τηλεφώνων, ανά πάση στιγμή. Ωστόσο, κάποια μέρα χωρίσαμε με το κορίτσι και μου ζήτησε να της επιστρέψω το στιλό.

Το 1955, όμως, κατάφερα, επιτέλους, να πραγματοποιήσω το όνειρό μου : απέκτησα ένα «Πάρκερ 51». Από τότε, το στιλό και εγώ γίναμε αχώριστοι. Για εμένα το στιλό αυτό ήταν τα δάχτυλά μου, ο φίλος, ο σύντροφος ο αχώριστος, ο «εργάτης», όπως το έλεγα. Ο «εργάτης» δεν υπάρχει πια. Η κόρη μου τον πήρε κάποια μέρα και της ξέφυγε από τα χέρια.

Προσπάθησα να γιατρέψω τα τραύματά του , αλλά δεν κατάφερα τίποτα. Αρχισα ύστερα να παίρνω σβάρνα αντιπροσωπείες και μαγαζιά, αλλά ήταν όλα μάταια.

Τώρα ο «εργάτης» βρίσκεται στο γραφείο μου και με κοιτάζει παραπονεμένος , μακριά από τη δουλειά – το ερωτικό αλισβερίσι με το χαρτί. Πολλοί μου λένε: «Πέτα το αυτό το στιλό, αφού σου είναι πια άχρηστο...» Δεν ξέρουν τι συνδέει εμένα με αυτόν τον παλιό και αγαπημένο συμμαθητή μου, τον «εργάτη»...

(Λευτέρης Παπαδόπουλος , «Οι παλιοί συμμαθητές», σελ 170-4. Διασκευή)

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

Ποια είναι η στάση των παιδιών και πώς πρέπει να ανατραφούν, σύμφωνα με το κείμενο I; Να απαντήσετε σε μια παράγραφο 60-70 λέξεων.

(Μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Β

Ερώτημα 1ο

Να δηλώσετε αν το περιεχόμενο των προτάσεων είναι σωστό ή λανθασμένο με βάση το νόημα του κειμένου I.

α. Ο δυτικός πολιτισμός ήταν στα ίδια επίπεδα με τις πρωτόγονες κοινωνίες.

β. Η δημοκρατία δεν συνετέλεσε στην ανατροφή των παιδιών.

γ. Η ισότητα ταυτίζεται με την ομοιότητα.

δ. Τα παιδιά απαρνούνται τον εις βάρος τους αυταρχισμό.

ε. Οι παιδαγωγοί / εκπαιδευτικοί εκτιμούν τις δημοκρατικές αρχές.

(Μονάδες 15)

Ερώτημα 2ο

Στο κείμενο I

α. i. Με ποιον τρόπο ο συγγραφέας προσπαθεί να πείσει τους αναγνώστες του, στην πρώτη παράγραφο; Θεωρείτε ότι είναι επιτυχής η προσπάθειά του; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

(Μονάδες 7)

ii. α) Να γράψετε από ένα συνώνυμο των λέξεων: **έλειπαν, άλλαξε, κυριαρχία**

(Μονάδες 3)

β) Να γράψετε από ένα αντώνυμο των λέξεων : **βαθιά, άρνηση, περιφρονούν, αναγκαία, προσωπική**

(Μονάδες 5)

Ερώτημα 3ο

*Τα παιδιά έφτασαν στο σημείο να περιφρονούν τους περιορισμούς , γιατί φαντάζονται πως έχουν το δικαίωμα να κάνουν ό,τι θέλουν. (5^η παράγραφος) : Να αιτιολογήσετε τη χρήση του κόμματος και να χαρακτηρίσετε την πρόταση *ό,τι θέλουν*.*

(Μονάδες 10)

ΘΕΜΑ Γ

Είστε σύμφωνοι με τη στάση του αφηγητή ,σχετικά με τα στίλο του, στο κείμενο II ; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας σε ένα ενιαίο κείμενο 100-200 λέξεων. Λάβετε υπόψη και το εισαγωγικό σημείωμα.

(Μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Δ

Άρθρο 300-400 λέξεων: Αξιοποιώντας δημιουργικά και πληροφορίες του κειμένου I, να αναφέρετε αίτια απειθαρχίας των μαθητών και τον γενικότερο ρόλο που αρμόζει να διαδραματίζει το σχολείο της σύγχρονης εποχής.

(Μονάδες 30)